

Tribuna

Som realment una àrea metropolitana?

JOSEP OLIVERAS I
SAMITIER

Professor de
Geografia. URV

De tant en tant sents o lleigeixes que algun polític o professional afirma amb rotunditat que som la segona àrea metropolitana de Catalunya, i quan ho exposa no saps exactament a quin territori es refereix, ni d'on ho ha tret.

Hi ha qui creu i diu, sense complexos, que l'àrea hauria de ser tot el Camp de Tarragona, algú altre que el triangle Reus, Tarragona i Valls, i hi ha qui hi afegeix tota la zona costanera de Torredembarra a Cambrils; en fi, que no s'aclareixen gaire i no t'ho aclareixen gens.

Interessat en aquest tema he cercat en els papers per veure si els polítics locals s'havien posat d'acord i havien sol·licitat al Parlament de Catalunya la constitució d'una àrea metropolitana que afectés Reus i voltants i Tarragona i tot el seu entorn, però no ho he trobat. I és que una àrea metropolitana real i efectiva només ho és si jurídicament i administrativament se li ha concedit aquesta qualificació, de la mateixa manera que una vila només podia fer mercat si el senyor rei li concedia tal privilegi.

Cercant entre els papers oficials elaborats i aprovats pels planificadors del territori, he trobat que aquesta àrea central del Camp de Tarragona que comprèn les dues ciutats principals i les poblacions contigües era qualificada de segona gran conurbació catalana, de regió urbana, d'aglomeració urbana, de sistema urbà, i es reconeix una metropolització del litoral que també es dona en els eixos principals de comunicació,

però no s'esmenta que sigui una àrea metropolitana.

Aquest últim concepte prové del territori que estava sota la influència directa i immediata d'una ciutat principal. És més, es considerava que aquesta ciutat era la que havia configurat tot el territori, i d'aquí metròpolis o ciutat mare.

Modernament el terme va ser rescatat per alguns geògrafs anglosaxons i per economistes i estadístics del territori, de tal manera que als Estats Units en el cens de l'any 1910 es va introduir amb finalitats censals i estadístics el terme de districte metropolità, que en censos posteriors es modificà pel d'àrea metropolitana, sense que aquestes àrees, ni abans, ni ara, tinguessin cap efecte administratiu com els *town council* o els *counties*, però sí que són altament útils per a la realització d'estudis socials, de mercat, i per al

planejament efectuat tant per entitats públiques com privades.

A partir de 1950, una àrea metropolitana havia d'estar constituïda per una ciutat de més de 50.000 habitants més els municipis contigus que tinguessin una determinada densitat de pobla-

Només és real i efectiva

si jurídicament i

administrativament se li ha

donat aquesta qualificació

ció i que la seva ocupació principal no fos agrària. En els censos següents s'introduí també l'existència d'un mercat unitari de treball i residència, per mitjà de l'anàlisi de la mobilitat. Amb les fórmules *made in USA* s'han realitzat

nombrosos estudis en altres països, i pels conceptes anteriors tant Reus com Tarragona serien àrees metropolitanes a l'altra banda de l'Atlàntic. Últimament als EUA, a causa del creixement en nombre de les àrees metropolitanes, distingeixen entre les àrees metropolitanes primàries i les consolidades, i aquestes han de tenir més d'un milió d'habitants.

La xifra anterior és la que ha utilitzat també l'ONU per analitzar les metròpolis mundials, mentre que a Europa hi ha una xarxa d'àrees metropolitanes on per formar-ne part s'ha de comptar amb un llinar de 500.000 habitants. La Unió Europea ha realitzat estudis de la formació de les aglomeracions urbanes a partir de criteris morfològics, o més concretament dels espais que mantenen una urbanització sense interrupcions importants, i també a partir de les densitats de població, estimant-se

que aquesta hauria de ser d'uns 1.500 h/km. En fi, s'utilitzen criteris demogràfics, físics, funcionals, econòmics, etc., per delimitar aquelles ciutats reals que depassen els municipis tradicionals, però no tots els països tenen àrees metropolitanes que siguin demarcacions administratives.

Pel que fa al nostre territori, és ben cert que hi ha uns processos de metropolització, encara que s'està lluny dels indicadors que assenyalen l'existència de les grans àrees geogràfiques pròpiament metropolitanes. Ara bé, arribar a ser una àrea metropolitana amb efectes administratius i governamentals, que no estaria pas malament, seria un gran projecte que posaria fi a una sèrie de «lluïtes de campanar» que fan perdre moltes energies i resten potencialitats a tot el conjunt del Camp de Tarragona. El Pla director de l'àmbit central, amb les modificacions que si hagin de fer, aniria ja per aquest camí.

Formar part d'una àrea metropolitana significaria que algunes institucions (ajuntaments i Generalitat principalment) haurien de cedir poder perquè el nou ens pogués intervenir en els transports i la mobilitat (inclosos els taxis), en urbanisme, residus, aigües, infraestructures, medi ambient, desenvolupament econòmic i social i cohesió social i territorial.

Perquè aquest projecte es faci procés i sigui realitat, cal molta voluntat política de tots els ajuntaments i institucions afectades; és més, algunes institucions haurien de plantejar-se clarament entrar en processos fermes de col·laboració i unió, com per exemple les cambres de comerç, perquè dues o tres en una àrea per defensar els interessos generals territorials potser no seria massa raonable. O potser vaig equivocat?